

Neurobiologie van Pijn

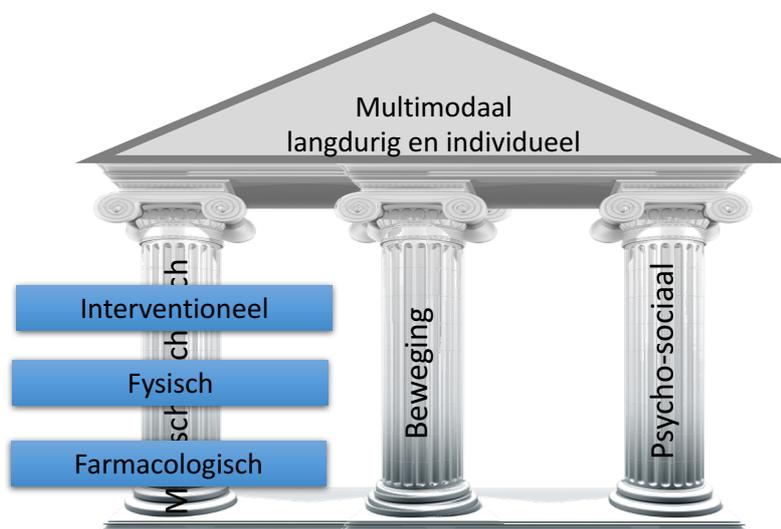
Prof. Dr. Bart Morlion

Modulaire Opleiding Pijn
18-1-2018

To Do

- Definities
- Perifere mechanismen: nociceptoren, primaire afferenten
- Centrale mechanismen: dorsale hoorn, pain matrix
- Contextuele en cognitieve modulatie van pijn
- Sensitisatieprocessen
- Transitie acute naar chronische pijn
- Klinische pijnsyndromen

Chronische pijn als biopsychosociaal fenomeen

Definitie van Pijn

Pijn is een onplezierige, sensorische en emotionele ervaring die gepaard gaat met feitelijke of mogelijke weefselbeschadiging of die beschreven wordt in termen van een dergelijke beschadiging.

IASP 1979

Nociceptie (pijnzin)

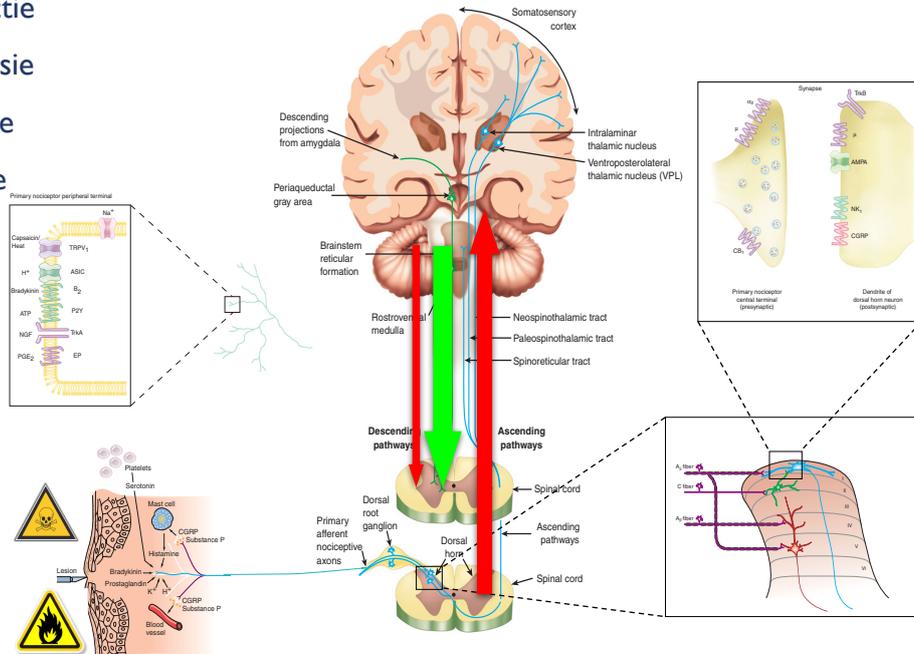
...het vermogen van een organisme om weefselbeschadiging of dreigende weefselbeschadiging waar te nemen

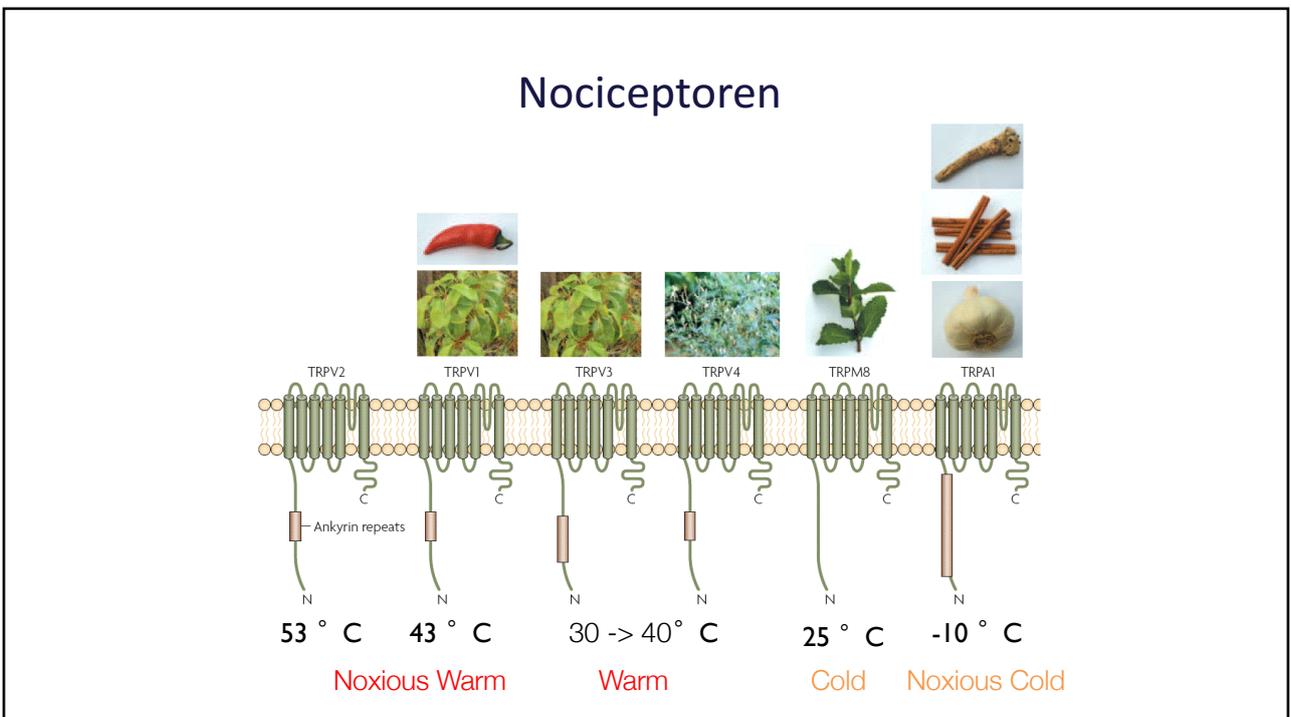
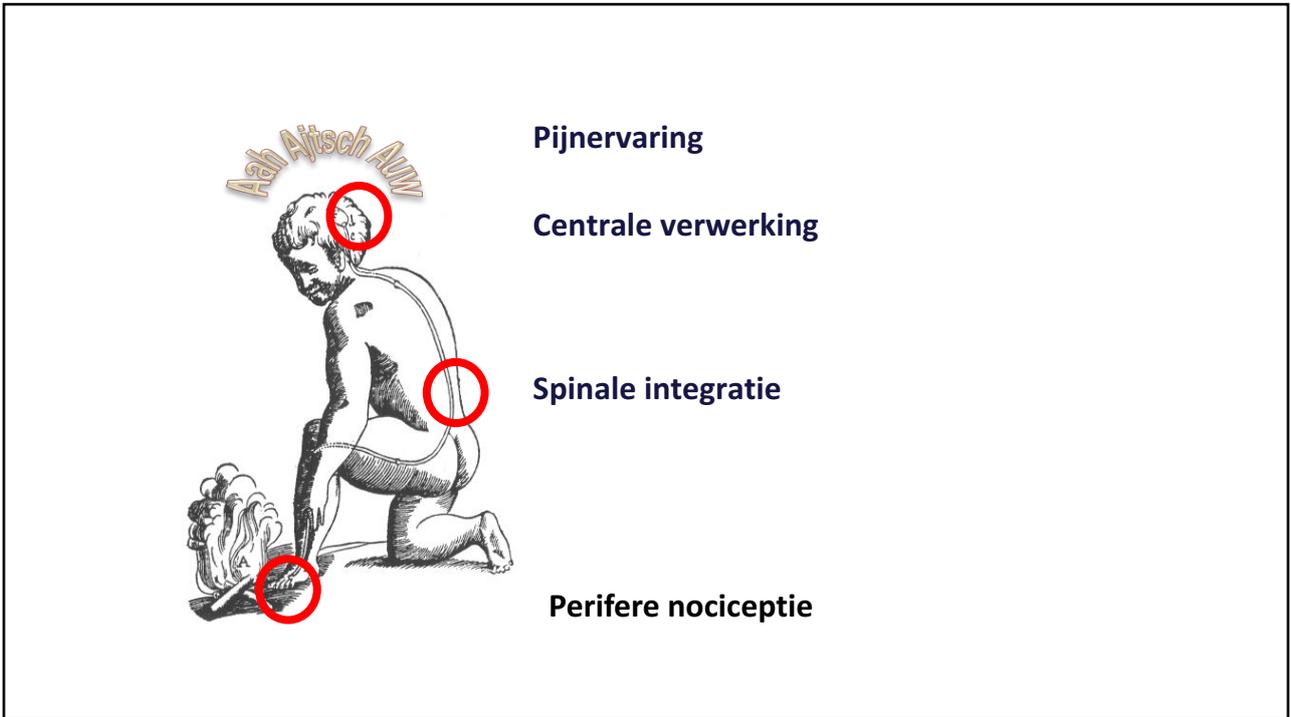
IASP: Het neurale proces van codering van (potentieel) schadelijke stimuli.

Gevolgen van deze codering

- *autonoom (vb. verhoogde bloeddruk)*
- *gedragmatig (vb. terugtrekken of meer complex pijngedrag).*
- *Pijnervaring is niet noodzakelijk.*

- Transductie
- Transmissie
- Modulatie
- Perceptie

Farmacotherapie van Pijn

Opioiden

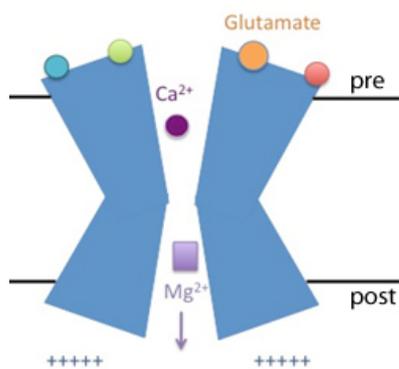

NSAIDs

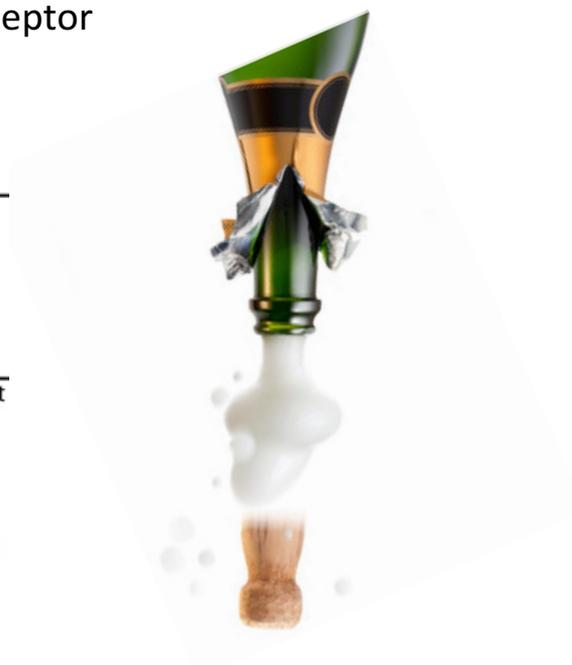
Atypische
Antidepressiva
Anti-epileptica

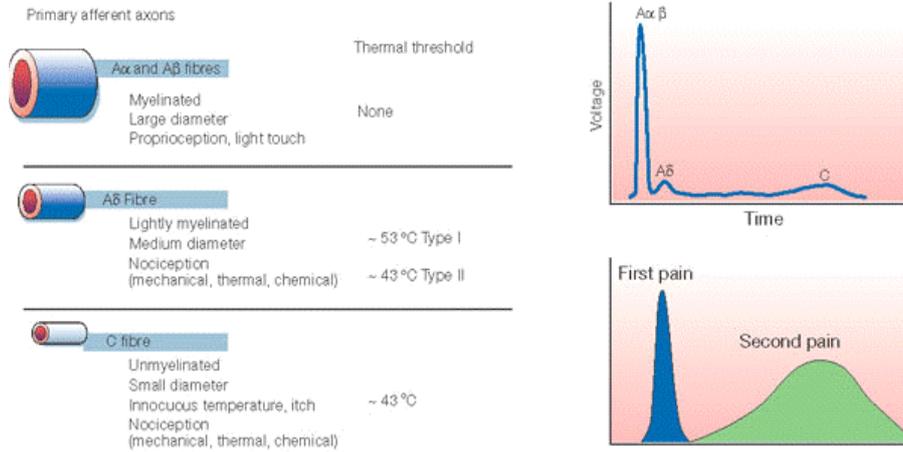
NMDA Receptor

Presynaptic glutamate + postsynaptic depolarization →
Mg²⁺ block displaced, Ca²⁺ enters cell

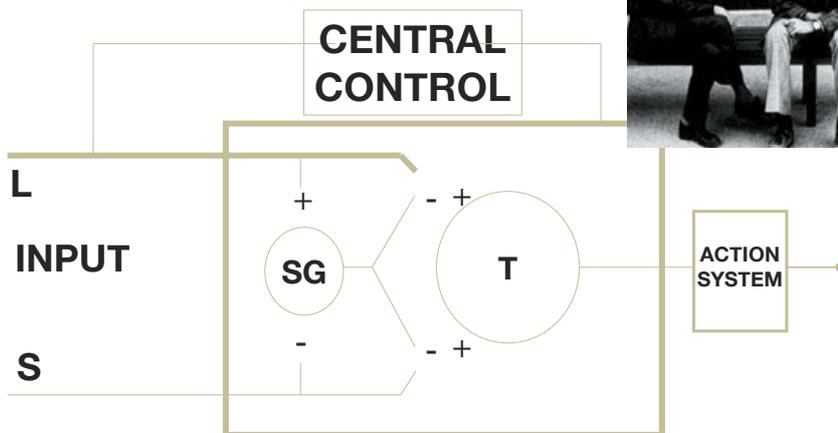

Primary afferent axons

“Gate Control Theory”

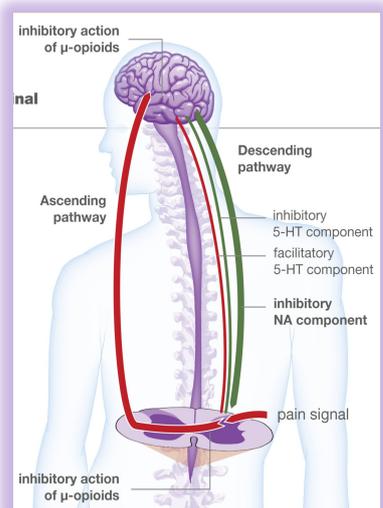
Melzack en Wall 1965

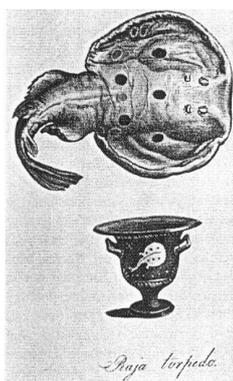
De Poorttheorie

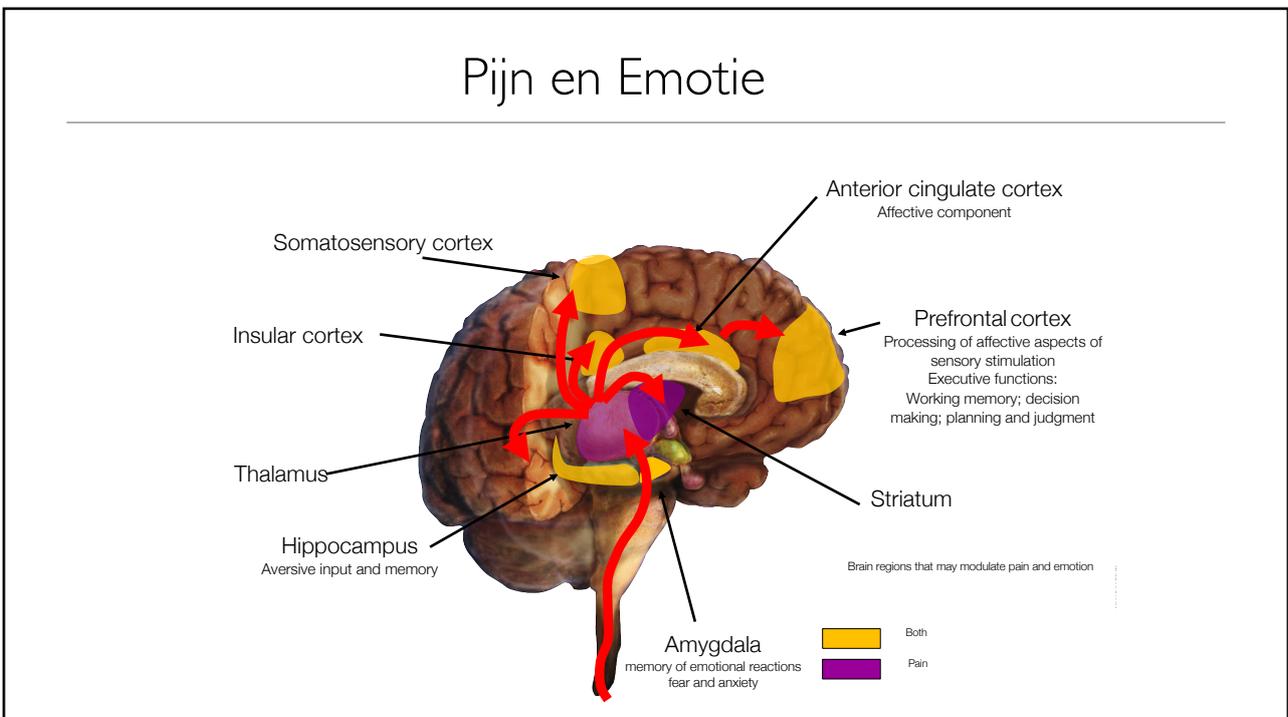
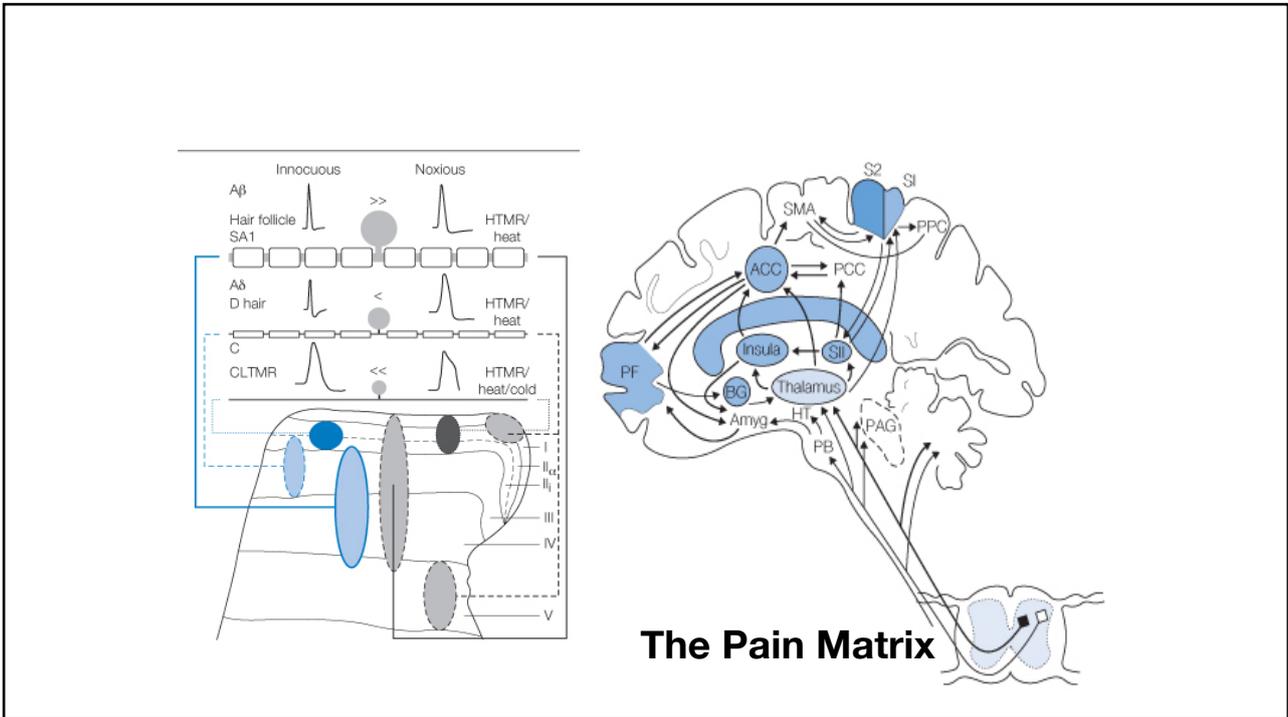
Aangename prikkels kunnen pijnpoorten sluiten.

De hersenen kunnen ook pijnpoorten sluiten.

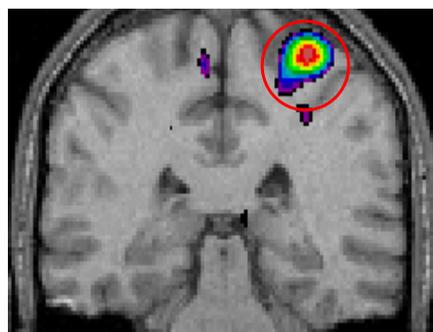
TENS & neurostimulation (SCS)

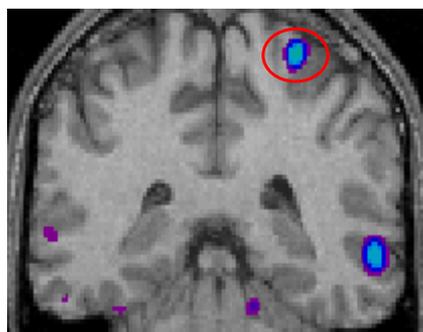

Modulatie van pijn door aandacht

Aandacht naar pijn

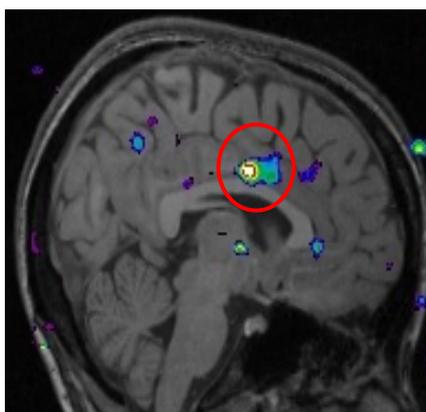

Aandacht naar
geluidstonen

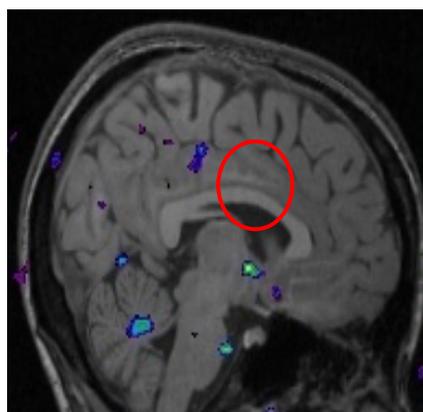
Adapted from Bushnell et al. Proc Natl Acad Sci USA 1999;96(14):7705-09.

Modulatie van pijn door stemming

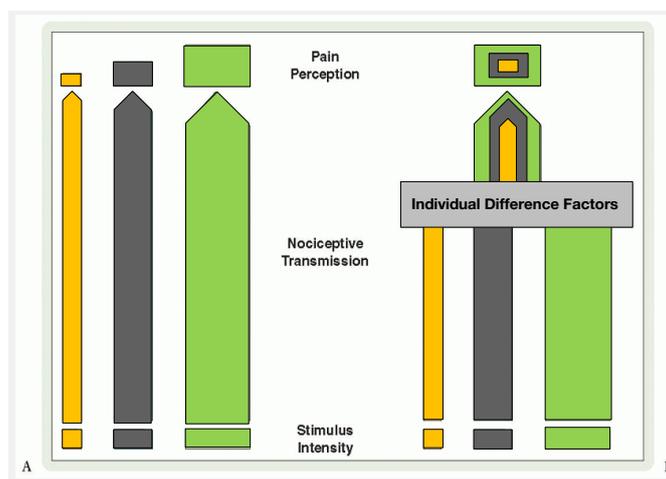
Slechte stemming + pijn

Goede stemming + pijn

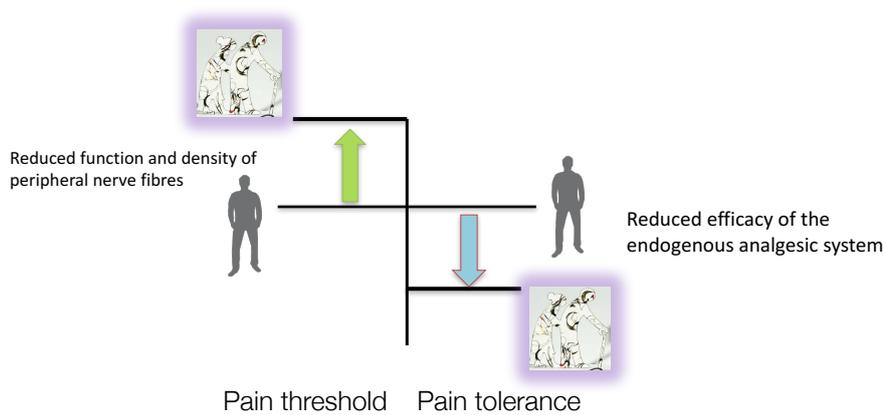
Adapted from Villemure et al. J Neurosci 2009;29(3):705-15.

Zwakke associatie tussen stimulus en pijnlijke ervaring

Fillingim R. in *Bonica's Management of Pain*, Eds. Fishman SM, et al. Lippincott Williams & Wilkins: Philadelphia; 2010.

Presbyalgos ?

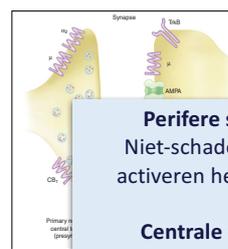
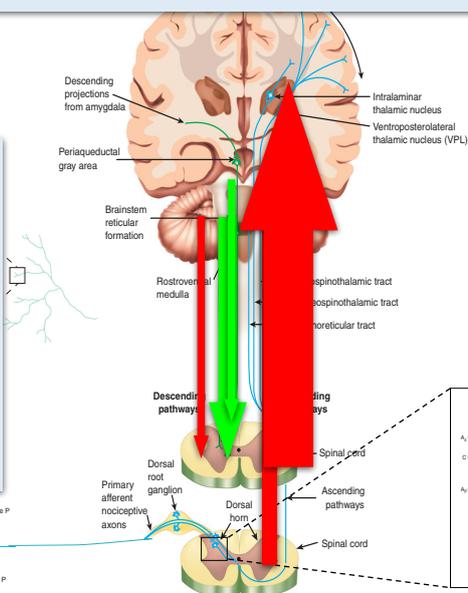
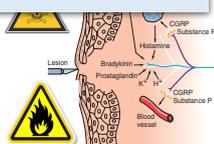

De kracht van het brein !

Transitie van acute naar chronische pijn

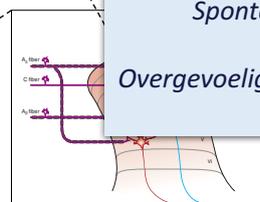
- Affectieve stoornissen
  - Angst & Depressie
  - Catastrofen
  - Kwaadheid
- Maladaptieve coping
- Eigen ziektheorie
- Niet-verkwikkende slaap
- Vermoeidheid
- Stijfheid en kinesiofobie
- Concentratie- en geheugenstoornissen

Perifere sensitizatie
Niet-schadelijke prikkels activeren het pijnsysteem

Centrale sensitizatie
Amplificatie van synaptische overdracht

Spontane pijn & Overgevoeligheid voor pijn

Centrale Sensitatie & Pijn

Central Sensitivity Syndromes (CSS)

- **Centrale sensitatie**
  - Amplificatie van neurale signaalprocessen in het centraal zenuwstelsel dat overgevoeligheid voor pijn uitlokt.
  - Betekent niet dat de pijn niet reëel is, of ingebeeld, enkel dat de pijn niet geactiveerd wordt door schadelijke stimuli.
- **Hyperalgesie** =hevigere pijnreactie op schadelijke stimuli
- **Allodynie** =pijnlijke reactie op onschadelijke stimuli

Yunus Seminars in Arthritis and Rheumatism 2008

Topical Review

PAIN

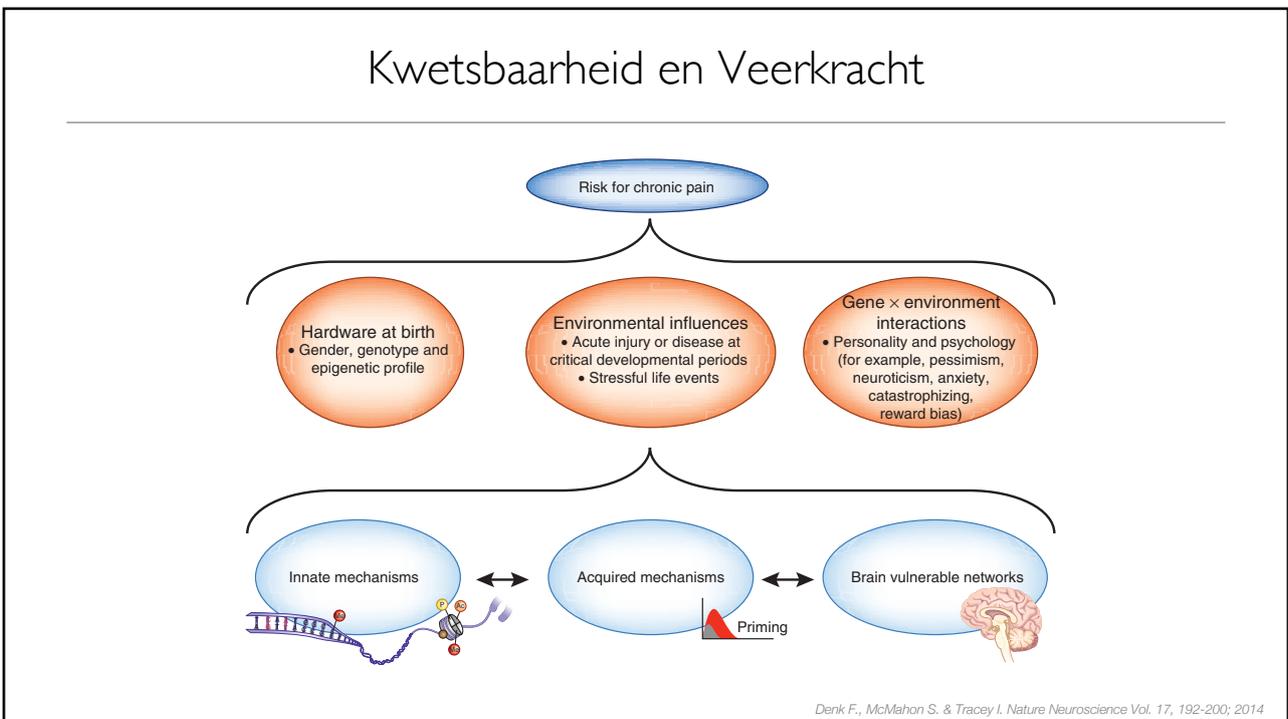
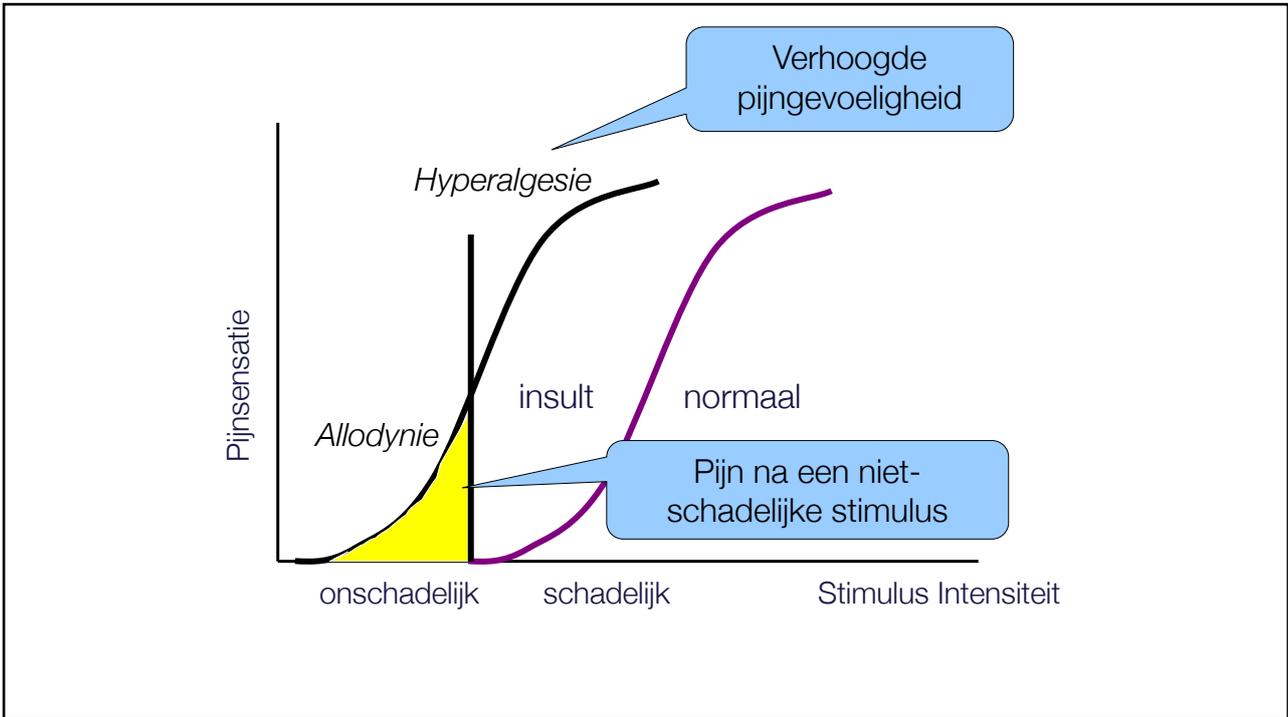
Do we need a third mechanistic descriptor for chronic pain states?

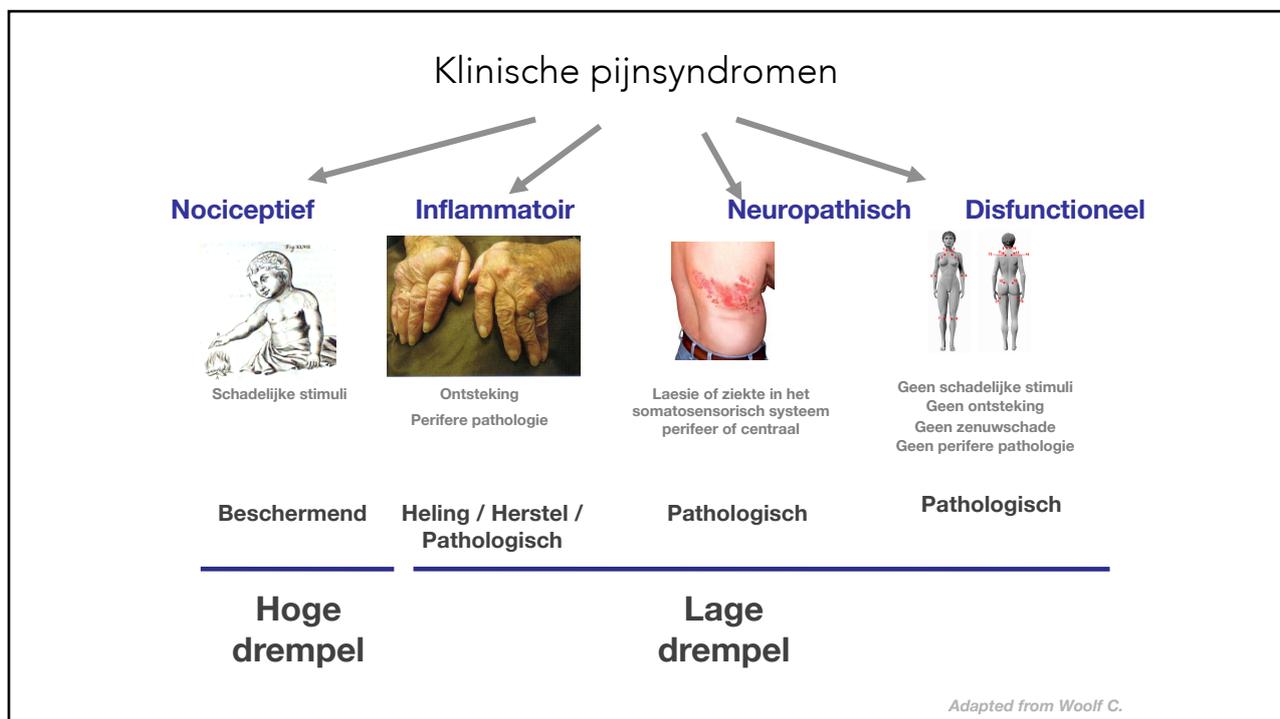
Eva Kosek^{a,*}, Milton Cohen^b, Ralf Baron^c, Gerald F. Gebhart^d, Juan-Armando Belmonte^e, Winfried Rief^f, A. Kathleen Sluka^h

Proposed taxonomy:
Nociplastic/algopathic/nocipathic pain

Pain that arises from altered nociception despite no clear evidence of actual or threatened tissue damage causing the activation of peripheral nociceptors or evidence for disease or lesion of the somatosensory system causing the pain

IASP decision Oct. 2017:
Nociplastic Pain

Topical Review

PAIN

Do we need a third mechanistic descriptor for chronic pain states?

Eva Kosek^{a,*}, Milton Cohen^b, Ralf Baron^c, Gerald F. Gebhart^d, Juan-Antonio Carrón^e, Winfried Rief^f, A. Kathleen Sluka^h

Proposed taxonomy:
Nociplastic/algopathic/nocipathic pain

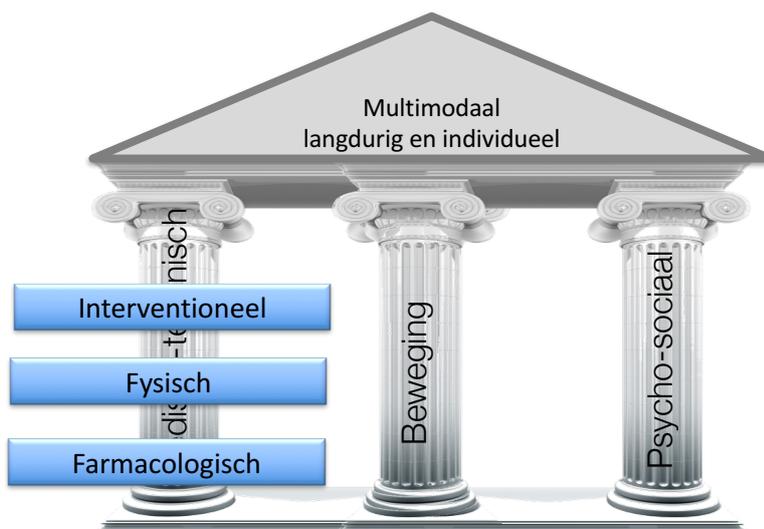
Pain that arises from altered nociception despite no clear evidence of actual or threatened tissue damage causing the activation of peripheral nociceptors or evidence for disease or lesion of the somatosensory system causing the pain

**IASP decision Oct. 2017:
Nociplastic Pain**

Pijn is een biopsychosociaal fenomeen

Chronische pijn: controle strategieën Werkbaar of niet-werkbaar?

Morlion B. . Nat. Rev. Neurol. 462-473 (2013)